

บทที่ 5

บทบาทของหนังสือพิมพ์สยามรัฐและไทยรัฐ ในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519

การศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์สยามรัฐและไทยรัฐในช่วงวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2516 ยังคงใช้แนวทางตามแนวคิดเชิงหน้าที่ของสื่อมวลชนต่อสังคมของ Mcquail เหมือนบทที่ 4 อย่างไรก็ตามก่อนที่จะเข้าสู่บทบาทของหนังสือพิมพ์ จำเป็นจะต้องเข้าใจสถานการณ์ทางการเมืองช่วงวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ก่อนซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ต่อเนื่องมาจากวิกฤตการณ์ทางการเมือง 14 ตุลาคม 2516

สถานการณ์การเมืองในช่วงวิกฤตการณ์การเมือง 6 ตุลาคม 2519

ในช่วงปี 2519 ได้เกิดความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างฝ่ายขบวนการนักศึกษา และกลุ่มฝ่ายซ้ายกับกลุ่มขบวนการฝ่ายขวา เหตุการณ์ที่เป็นชนวนนำไปสู่วิกฤตการณ์ก็คือการกลับมาในประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร อดีตนายกรัฐมนตรีที่ถูกขับไล่ออกไปหลังวิกฤตการณ์ทางการเมือง 14 ตุลาคม 2516 สยามจดหมายเหตุ(2519)ได้สรุปเหตุการณ์ไว้ดังนี้

วันที่ 19 กันยายน 2519 จอมพลถนอม กิตติขจรซึ่งได้บรรพชาเป็นพระที่สังคโปรี ได้เดินทางเข้ามาประเทศไทย เมื่อมาถึงได้เข้าพิธีอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่วัดบวรนิเวศวิหาร ทำให้กระแสการคัดค้านที่คุกรุ่นอยู่ก่อนหน้านี้แล้วปะทุขึ้นมา โดยนายสุธรรม แสงประทุม เลขาธิการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย(ศนท.) ได้จัดประชุมกลุ่มพลัง 165 กลุ่มที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในตอนเย็นวันเดียวกันนั้นได้เข้ายื่นหนังสือคัดค้านการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจรต่อ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายกรัฐมนตรี

วันที่ 20 กันยายน 2519 พลเอกบุญชัย บำรุงพงษ์ ผู้บัญชาการทหารบกได้เรียกประชุมนายทหารชั้นผู้ใหญ่ และมีมติว่าฝ่ายทหารจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกรณีการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจร นอกเสียจากรัฐบาลจะขอร้อง ด้านรัฐบาลนายกรัฐมนตรีได้เรียกประชุมหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาลได้ข้อสรุปว่าจอมพลถนอมได้มาขอขมาตามที่ขอรัฐบาลไว้แล้ว ในฐานะที่เป็นภิกษุที่มีพระวินัยถึง 227 ข้อ นำที่จะตัดสินใจและพิจารณาตัวเองได้ถ้าหากเกิดความไม่สงบขึ้น

วันที่ 21 กันยายน 2519 รัฐบาลได้ออกแถลงการณ์เพื่อชี้แจงกับประชาชนว่ากรณี

การกลับมาของจอมพลถนอม รัฐบาลได้พยายามทำความเข้าใจกับทุกฝ่าย โดยเห็นแก่ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง

วันที่ 22 กันยายน 2519 พล.ต.ท.ชุมพล โลหะชาละ รองอธิบดีกรมตำรวจ พร้อมด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ได้ไปอารักขาพระถนอมที่วัดบวรนิเวศวิหาร

วันที่ 23 กันยายน 2519 ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในการประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากได้รับความกดดันอย่างหนักโดยเฉพาะความขัดแย้งกรณีการเดินทางกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจร ด้านพรรคประชาธิปัตย์ได้จัดประชุมและมีความเห็นว่า ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชยังเป็นบุคคลที่สามารถรวบรวมพรรคการเมืองจัดตั้งรัฐบาลได้

วันที่ 24 กันยายน 2519 ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีนัดพิเศษมีมติให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชเป็นนายกรัฐมนตรี และจัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศต่อไป โดยการสนับสนุนของพรรคการเมืองที่ร่วมรัฐบาลเดิม ขณะเดียวกันได้เกิดขาดกรรมพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขตนครปฐม 2 คนซึ่งเป็นสมาชิกแนวร่วมต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ จังหวัดนครปฐมขณะที่กำลังเดินทางออกไปปิดโปสเตอร์ต่อต้านการเดินทางกลับมาของพระถนอม สภาพศพถูกแขวนคอ

วันที่ 25 กันยายน 2519 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี ด้านนิสิตนักศึกษาและกลุ่มพลังต่าง ๆ ได้จัดอภิปรายขึ้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรียกร้องให้รัฐบาลจัดการกับเรื่องพระถนอมโดยด่วน

วันที่ 26 กันยายน 2519 ที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลพลตำรวจโทวิเชียร แสงแก้ว ได้มีคำสั่งไปยังสถานีตำรวจนครบาลให้กวดขันการทำร้ายกันในการปิดโปสเตอร์ขับพระถนอม รวมทั้งจับกุมนักเรียนนักศึกษาที่ออกปิดโปสเตอร์ด้วย ด้านสภาแรงงานแห่งประเทศไทยได้จัดการประชุมสหภาพแรงงาน 59 กลุ่มและได้เดินทางไปพบนายกรัฐมนตรียื่นข้อเสนอขอให้พระถนอมเดินทางออกนอกประเทศ และให้สอบสวนคดีฆ่า 2 ศพที่นครปฐม

วันที่ 27 กันยายน 2519 สภาแรงงานแห่งประเทศไทยได้ทำหนังสือกราบทูลสมเด็จพระสังฆราชผ่านสื่อมวลชนขอให้สมเด็จพระสังฆราชทรงชี้ทางสว่างแก่พระถนอม ด้านนายสงสุข ภัคเกษม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ได้แถลงว่ามีรัฐมนตรีของพรรค 1 คนและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีก 2 คนนำเงินราชการลับ 8 แสนบาทให้ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยไปทำการต่อต้านพระถนอม และจะนำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุมพรรคต่อไป

วันที่ 28 กันยายน 2519 ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้ปฏิเสธข่าวการไต่สวนราชการลับต่อต้านพระถนอม ด้านศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยและกลุ่มพลังได้แถลงว่าจะ

จัดการชุมนุมครั้งใหญ่ในวันที่ 29 กันยายนเพื่อให้รัฐบาลรีบดำเนินการกรณีพระถนอม

กลุ่มตัวแทนอาจารย์ 6 สถาบันได้เข้าชื่อกันทำหนังสือเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกรณีพระถนอม

วันที่ 29 กันยายน 2519 ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยและกลุ่มพลังได้จัดการชุมนุมที่สนามหลวงตั้งแต่เวลา 15.00 น. และได้ตั้งตัวแทนจำนวน 12 คนเข้าพบนายกรัฐมนตรีเพื่อขอให้ดำเนินการนิมนต์พระถนอมออกนอกประเทศและจับกุมฆาตกรฆ่าช่างไฟฟ้านครปฐมมาดำเนินคดี แต่ไม่พบนายกรัฐมนตรี กลุ่มผู้ร่วมชุมนุมจึงกลับมาที่บริเวณชุมนุมและมีการเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการภายใน 3 วัน และกลุ่มผู้ชุมนุมประกาศจะมารวมตัวกันใหม่ในวันที่ 2 ตุลาคม 2519

วันที่ 30 กันยายน 2519 ตัวแทนรัฐบาลประกอบด้วยนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ นายดำรง ลัทธพิพัฒน์ และนายนิพนธ์ ศศิธร ได้เข้าพบสมเด็จพระญาณสังวรและพระถนอมเพื่อนิมนต์ให้เดินทางออกไปนอกประเทศ แต่ได้รับการยืนยันว่าตามวินัยสงฆ์แล้ว พระบวชใหม่จะเดินทางไปไหนโดยปราศจากพระที่เลี้ยงไม่ได้ระหว่างที่อยู่ในพรรษา ด้านสมาชิกพรรคประชาธิปไตยมีมติขับนายสงสุข ภัคเกษม ออกจากพรรคจากกรณีให้สัมภาษณ์ว่ามีรัฐมนตรีในรัฐบาลให้บราซการลับอุดหนุนศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยจำนวน 8 แสนบาท

ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชยืนยันว่าข้อเรียกร้องของกลุ่มพลังต่าง ๆ ที่ให้ขับพระถนอมออกนอกประเทศ รัฐบาลทำไม่ได้เพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ

วันที่ 1 ตุลาคม 2519 นายป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประกาศห้ามใช้ชื่อมหาวิทยาลัยในการชุมนุม ขณะที่ญาติวีรชน 14 ตุลาคม 2516 ได้อัดอาหารประท้วงหน้าทำเนียบรัฐบาลประท้วงที่ไม่มีการขับพระถนอมออกนอกประเทศ

นายสมักร สุนทรเวชและนายสมบุญ ศิริธร ประกาศจะไม่รับตำแหน่งในรัฐบาลชุดใหม่หากมีการเปลี่ยนหรือให้ย้ายไปอยู่กระทรวงอื่น

วันที่ 2 ตุลาคม 2519 ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยและตัวแทนกลุ่มพลังได้เข้าพบนายกรัฐมนตรีเพื่อขอคำตอบเกี่ยวกับการขับพระถนอมออกนอกประเทศ แต่เมื่อไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจนจึงได้ประกาศจะมีการชุมนุมใหญ่ที่สนามหลวงในวันที่ 4 ตุลาคม 2519 ด้านนายพิเชียร อำนางวรประเสริฐ นายกองคึกการนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เรียกร้องให้เปลี่ยนตัวนายตำรวจผู้ควบคุมคดีฆ่า 2 ศพที่นครปฐม

ต่างจังหวัด นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้หยุดเรียนและเดินขบวนประท้วงขับไล่พระถนอมออกนอกประเทศ

วันที่ 3 ตุลาคม 2519 ฝ่ายนิสิตนักศึกษาได้ชุมนุมกันที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยมี

กลุ่มญาติวีรชนได้ย้ายการชุมนุมจากหน้าทำเนียบรัฐบาลมาสมทบ ด้านฝ่ายขวาโดยกลุ่มนวพลได้ชุมนุมกันที่สนามไชยและปฏิญาณตนว่าจะปกป้องชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ด้านม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช แถลงว่าจะไม่มีการแต่งตั้งนายสมัคร สุนทรเวชและนายสมบุญ คิริชร์ร่วมเป็นรัฐมนตรีในรัฐบาล

วันที่ 4 ตุลาคม 2519 ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาได้จัดการชุมนุมต่อต้านพระณอมที่สนามหลวงโดยมีนิสิตนักศึกษาและประชาชนเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ต่อมาได้ย้ายไปชุมนุมในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทางมหาวิทยาลัยจึงได้ออกแถลงการณ์ปิดมหาวิทยาลัยโดยไม่มีกำหนดต่างจังหวัดได้มีการชุมนุมของนิสิตนักศึกษาเช่นกันโดยเฉพาะที่เชียงใหม่ ขอนแก่น นครราชสีมา และสงขลา

วันที่ 5 ตุลาคม 2519 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้าเฝ้าถวายสัตย์ปฏิญาณ

ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยยังจัดการชุมนุมต่อเนื่องภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ด้านชมรมวิทยุเสรีได้ออกอากาศทั่วประเทศโจมตีนิสิตนักศึกษาว่าก่อความไม่สงบและมีการดูหมิ่นองค์รัชทายาท นายกรัฐมนตรีจึงได้ประกาศว่าจะนำตัวผู้กระทำความผิดดูหมิ่นรัชทายาทมาลงโทษโดยเร็วที่สุด

วันที่ 6 ตุลาคม 2519 เวลา 01.25 น. มีกลุ่มพลังฝ่ายขวามาชุมนุมที่หน้าประตูมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการเผาโปสเตอร์และพยายามปีนเข้าไปในมหาวิทยาลัยจึงมีเสียงปืนดังขึ้น ขณะที่กลุ่มนวพลออกแถลงการณ์เรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินคดีกรรมการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย

06.25 น. เจ้าหน้าที่ตำรวจพยายามจะเข้าไปในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แต่มีการยิงสกัดออกมาทำให้เจ้าหน้าที่คนหนึ่งได้รับบาดเจ็บ

07.00 น. กลุ่มผู้ชุมนุมภายนอกมหาวิทยาลัยนำเอารถยนต์โดยสาร 2 คันพยายามบุกเข้าไปในมหาวิทยาลัยปรากฏว่ามีเสียงระเบิดเกิดขึ้น ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจภายใต้การนำของพล.ต.ท. ชุมพล โลหะชาละ รองอธิบดีกรมตำรวจได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอย่างเฉียบขาด

08.00 น. พล.ต.ต. เสน่ห์ สิทธิพันธ์ได้บัญชาการให้ตำรวจตระเวนชายแดนพร้อมอาวุธครบมือบุกเข้าไปในมหาวิทยาลัย มีการระดมยิงทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก

ในช่วงวันเดียวกันนั้นได้มีคำสั่งปิดโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และกรมตำรวจได้ดำเนินการจับกุมผู้นำนักศึกษาและผู้ชุมนุมในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ถึง 3,094 คน

18.00 น. คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้เข้าทำรัฐประหาร พร้อมประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญพ.ศ. 2517 ซึ่งทำให้รัฐสภาและคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลง ยุบเลิกพรรคการเมือง และประกาศใช้กฎอัยการศึกทั่วประเทศ

สำหรับสื่อมวลชนได้มีคำสั่งให้หนังสือพิมพ์รายวันหยุดพิมพ์จำหน่าย สถานีวิทยุแห่งนครายการตามปกติและให้ถ่ายทอดการกระจายเสียงจากสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ส่วนโทรทัศน์นั้นให้อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินตั้งขึ้น

วันที่ 7 ตุลาคม 2519 คณะกรรมการควบคุมวิทยุโทรทัศน์ได้มีมติให้สถานีโทรทัศน์ออกรายการตามปกติได้แต่ต้องไม่เป็นรายการที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ขณะเดียวกันคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้อนุญาตให้หนังสือพิมพ์ยื่นขอเปิดหนังสือพิมพ์เป็นราย ๆ ไป พลเรือเอกสงัด ชลออยู่ หัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้นำคณะปฏิรูป 24 นายเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

วันที่ 8 ตุลาคม 2519 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้นายธานินทร์ กรัยวิเชียรเป็นนายกรัฐมนตรี ด้านเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ดำเนินการตรวจค้นภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และมหาวิทยาลัยมหิดล

วันที่ 9 ตุลาคม 2519 กองกำลังทหารได้เข้าไปตรวจค้นภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อีกครั้ง มีมนุษย์กบทหารเข้าร่วมด้วยแต่ปรากฏว่าไม่พบอะไรในการด่าลงไปได้หน้าบริเวณหลังมหาวิทยาลัย และไม่พบอุโมงค์ลับตามที่เป็นข่าว ด้านคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้ส่งตัวแทนเข้าเยี่ยมผู้ต้องหา

วันที่ 10 ตุลาคม 2519 มีคำสั่งปลดนายสรรพศิริ วิริยะศิริ ออกจากตำแหน่งผู้อำนวยการสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 และนายกัญจน์ นาคามดี จากตำแหน่งปลัดกระทรวงคมนาคม

พลตำรวจโทจรัส มังคลารัตน์ ได้แถลงผลสอบสวนว่าผู้ต้องหาส่วนใหญ่ให้การเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี

บทบาทสยามรัฐช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519

บทบาทของหนังสือพิมพ์สยามรัฐในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519 ในที่นี้จะพิจารณาในประเด็นการกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญที่สุดที่เป็นชนวนนำไปสู่วิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519

จากการวิเคราะห์สยามรัฐได้แสดงบทบาทเชิงข่าวสารข้อมูล เชิงความคิดเห็น และเชิงก่อกระแสผลักดันในประเด็นการกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรดังนี้

1. บทบาทในด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร

สยามรัฐได้เสนอข่าวการกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร นับตั้งแต่การเปิดประเด็นครั้งแรกในฉบับวันที่ 15 กันยายนไปจนถึงวันที่ 13 ตุลาคมจำนวน 42 ข่าวจากข่าวที่เสนอในหน้า 1 ทั้งหมด 182 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 23

การเสนอข่าวดังกล่าวสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ช่วงคือ

- ช่วงก่อนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรในวันที่ 19 กันยายน 2519
- ช่วงหลังเดินทางกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจรไปจนถึงวันที่ 6 ตุลาคม 2519
- ช่วงหลังวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519

ช่วงก่อนการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร

การเสนอข่าวโดยทั่วไปในช่วงก่อนการกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรของสยามรัฐส่วนใหญ่ยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองซึ่งมีความขัดแย้งกันมากทั้งในระหว่างพรรคการเมืองกับพรรคการเมือง และกลุ่มการเมืองฝ่ายขวากับกลุ่มฝ่ายซ้ายซึ่งรวมถึงนิสิตนักศึกษา

สยามรัฐเริ่มเปิดประเด็นข่าวการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจรครั้งแรกในฉบับวันที่ 15 กันยายน โดยพาดหัวข่าวใหญ่ว่า

‘ป่วย-นักศึกษามักใช้เสรีภาพเกินขอบเขต

พูดไม่รู้เรื่องก็อยู่ด้วยกันไม่ได้

สนใจตำหนิยอมเข้ามานักศึกษาต่อต้าน’

เนื้อหาข่าวเป็นการสัมภาษณ์ดร.ป่วย อังภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งกล่าวว่านักศึกษามักจะใช้เสรีภาพเกินขอบเขตโดยไม่คำนึงถึงมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม

ก็ตามหากจอมพลถนอม กิตติขจรกลับเข้ามาประเทศไทยจริงและมีนิสิตนักศึกษาต่อต้าน ทางมหาวิทยาลัยก็ไม่ว่าจะมีวิธีการแก้ไขอย่างไร

การเสนอข่าวการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรทั้งที่ตัวจริงยังไม่ได้เดินทางเข้ามา แสดงให้เห็นการทำหน้าที่เปิดประเด็นข่าวของสยามรัฐด้วยวิธีไปสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งในที่นี้คือดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

ช่วงหลังเดินทางเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรไปจนถึงวันที่ 6 ตุลาคม 2519

เมื่อจอมพลถนอม กิตติขจรเดินทางเข้ามาประเทศไทยในรูปของพระในวันที่ 19 กันยายน สยามรัฐในฉบับ วันที่ 20 กันยายนได้พาดหัวข่าวใหญ่ทันทีว่า

‘คึกฤทธิ์ตำหนิรัฐบาล ไม่สนแก้ปัญหา เรื่องถนอม

ถ้ามีการต่อต้านรุนแรงประชาธิปไตยจะสิ้นสุด

ทรราชย์ตัวใหม่จะต้องเกิดขึ้นมาอีก’

เนื้อหาข่าวเป็นการให้สัมภาษณ์ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมชว่าการที่รัฐบาลไม่เข้ามาแก้ไขปัญหาการเดินทางเข้ามาของจอมพลถนอมจะทำให้ปัญหารุนแรงมากขึ้นเพราะจะมีการต่อต้านมาก และจะนำไปสู่วิกฤตจนทำให้ระบอบประชาธิปไตยถูกล้มล้างไปได้ ซึ่งจะทำให้ระบบเผด็จการกลับคืนมาอีกครั้งหนึ่ง

หลังจากนั้นสยามรัฐได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวเป็นข่าวพาดหัวใหญ่อย่างต่อเนื่อง โดยมีความกล้านำเสนอทั้งกระแสการเคลื่อนไหวต่อต้านและกระแสสนับสนุนจอมพลถนอม จนกระทั่ง ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชได้ประกาศลาออกกลางสภาหลังจากถูกโจมตีอย่างหนักเรื่องการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจรในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร สยามรัฐได้พาดหัวเป็นข่าวด่วนในฉบับวันที่ 23 กันยายนว่า

‘ด่วน! เสนีย์ประกาศกลางสภา

ลาออกบ่ายวันนี้’

ฉบับวันที่ 24 กันยายน สยามรัฐได้อุทิศพื้นที่ข่าวหน้า 1 ทั้งหมดให้กับข่าวความขัดแย้งต่อการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจรและเกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐบาลใหม่โดยพาดหัวข่าวใหญ่ว่า

‘เสนีย์ยอมรับเป็นนายกฯอีก

จะปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่’

เนื้อหาข่าวกล่าวถึงการกลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งของ ม.ร.ว.เสนีย์

ปราโมชหลังจากลาออกเนื่องมาจากความขัดแย้งกรณีจอมพลถนอม กิตติขจรกลับเข้ามาประเทศ

ไทย โดยจะมีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ขึ้นมาบริหารประเทศ

หลังจากนั้นสยามรัฐก็ยัง เสนอข่าวความขัดแย้งที่เกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจรจนกระทั่งนำไปสู่วิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519

ทั้งนี้ในช่วงใกล้เกิดวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519 สยามรัฐได้ให้นำหนักกับข่าวดังกล่าว ในหน้า 1 มากที่สุด ควบคู่ไปกับข่าวกระบวนการจัดตั้งรัฐบาลใหม่โดยเป็นข่าวพาดหัวใหญ่สลับกันทุกวันอีกทั้งยังมีข่าวพาดหัวรอง และพาดหัวธรรมดา ที่เกี่ยวเนื่องประกอบด้วย

ในฉบับวันที่ 6 ตุลาคมสยามรัฐเปลี่ยนท่าทีไปโจมตีนักศึกษาเพราะสถานการณ์เปลี่ยนไป โดยฝ่ายนิสิตนักศึกษาเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำและเกิดการรัฐประหารในเย็นวันเดียวกันนั้น โดยพาดหัวข่าวใหญ่

‘นองเลือดแล้ว’

เนื้อหาข่าวกล่าวว่านักศึกษาเป็นผู้ก่อเหตุความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง มีการแสดงละครในลักษณะหมิ่นต่อเจ้าฟ้าชาย ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่สมควรยิ่ง

ช่วงหลังวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519

เมื่อเกิดรัฐประหารขึ้นในตอนเย็นวันที่ 6 ตุลาคม คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ได้สั่งปิดหนังสือพิมพ์ ทำให้สยามรัฐหยุดจำหน่ายเป็นเวลา 2 วัน แล้วเริ่มมาพิมพ์จำหน่ายอีกครั้งในฉบับวันที่ 9 ตุลาคม โดยมีข่าวพาดหัวธรรมดาเกี่ยวกับจอมพลถนอม กิตติขจรว่า

‘ภิกษุถนอมไม่สึกแน่นอน

ตำรวจยังให้อารักขา’

เนื้อหาข่าวกล่าวถึงจอมพลถนอม กิตติขจรว่าจะไม่สึกแน่นอน และยังมีเจ้าหน้าที่ตำรวจอารักขาอย่างแน่นหนาเหมือนเดิม

หลังจากนั้นข่าวสารเกี่ยวกับจอมพลถนอม กิตติขจรก็ถูกกลบด้วยข่าวอื่นๆที่เป็นกระแสหลัก เช่น เรื่องการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ นโยบายของรัฐบาลใหม่ เป็นต้น

สรุปการนำเสนอข่าวของสยามรัฐ

1. สยามรัฐให้ความสำคัญกับประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของ จอมพลถนอม กิตติขจรอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การเปิดประเด็นในช่วงก่อนเดินทางเข้ามา การเกาะติดในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519 ไปจนกระทั่งหลังวิกฤตการณ์ซึ่งประเด็นการเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรไม่ใช่ประเด็นสำคัญสำหรับสถานการณ์หลังเกิดการรัฐประหาร

2. การให้นำหนักข่าวเป็นไปตามกระแสการเมือง กล่าวคือเมื่อความขัดแย้ง

ทวีความรุนแรงมากขึ้นในช่วงใกล้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519 สยามรัฐได้ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวมาก ในขณะที่เมื่อผ่านพ้นวิกฤตการณ์ทางการเมืองไปแล้ว ประเด็นดังกล่าวก็ถูกลดความสำคัญลงไปเป็นเพียงข่าวพาดหัวธรรมดาเท่านั้น

การวิเคราะห์พาดหัวข่าว

จากการเสนอข่าวการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรทั้งหมด 42 ข่าว สามารถแยกออกเป็นพาดหัวข่าวใหญ่ 11 ข่าว พาดหัวข่าวรอง 5 ข่าว และพาดหัวข่าวธรรมดา 26 ข่าว

ส่วนการวิเคราะห์ความโน้มเอียงของการพาดหัวข่าวนั้น สามารถแบ่งการพาดหัวออกเป็น 3 ประเภทคือ

- พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการสนับสนุนให้จอมพลถนอม กิตติขจรเดินทางเข้ามาประเทศไทย
- พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร
- พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวทั้งการสนับสนุนและต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร

พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการสนับสนุนให้จอมพลถนอม กิตติขจรเดินทางกลับเข้ามา มีอยู่ทั้งหมด 9 ข่าว แยกเป็นพาดหัวใหญ่ 1 ข่าว พาดหัวรอง 1 ข่าว และพาดหัวธรรมดา 7 ข่าว ดังตาราง

ตารางที่ 19 แสดงการพาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการ
สนับสนุนการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ลักษณะการพาดหัว	ข้อความพาดหัว
21ก.ย.	รอง	'เผยวัดบวรซ่อมตำหนักบุญจบ รับพระถนอม1แสน'
22ก.ย.	ธรรมดา	'พระจะออกบิณฑบาตพรุ่งนี้ อาการโคมพ้อ มีแต่ทรงและทรุด'
	ธรรมดา	'กองทัพกไม่ได้ห้าม ทหารเข้าเยี่ยมถนอม'
23ก.ย.	ธรรมดา	'ภิกษุถนอมออกบิณฑบาตร ตร.อารักขาอย่างเข้มข้น'
24ก.ย.	ธรรมดา	'บุญชัยแอบพบถนอม เป็นการส่วนตัว'
25ก.ย.	ธรรมดา	'ชาติไทยปฏิเสธ ไม่ได้ชักนำ ถนอม ปรึกษา เข้าไทย'
1ต.ค.	ธรรมดา	'กระทรวงแดงออกโรง จะป้องกันวัดบวรฯ ว่าศูนย์บีบรัฐบาล'
2ต.ค.	ใหญ่	'นพพลนัดชุมนุมพลสนามชัย เหตุการณ์วันนี้ยังไม่ผิดปกติ'
9ต.ค.	ธรรมดา	'ภิกษุถนอมไม่สึกแน่นอน ตำรวจยังให้อารักขา'

พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามา
ของจอมพลถนอม กิตติขจรมีอยู่ทั้งหมด 20 ข่าว แยกเป็นพาดหัวใหญ่ 5 ข่าว พาดหัวรอง 2
ข่าว และ พาดหัวธรรมดา 13 ข่าว ดังตาราง

ตารางที่ 20 แสดงการพาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการต่อต้านการ
เดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ลักษณะการพาดหัว	ข้อความพาดหัว
20ก.ย.	ธรรมดา	"นายกฯปฏิ เสรส่ง นิธิพัฒน์ ร่วมพิธีบวชพระถนอม"
21ก.ย.	ใหญ่	"นายกฯแก้ปัญหาพระถนอมไม่ตก กรม. แดกความคิดเห็น2ฝ่าย ศูนย์ยื่นจม. เปิดผนึกถึงกรม. ด่วน"
	ธรรมดา	"พรรคสังคมนิยม เคลื่อนไหว ให้พระถนอม ลาสิกขาบท ออกมาสู่คดี"
	ธรรมดา	"กรม. ให้พระถนอมออก เพื่อความสงบสุขภายใน จะออกแถลงการณ์วันนี้"
	ธรรมดา	"ศูนย์สังคมนิยม ออกสำรวจ ประชามติ เกี่ยวกับ พระถนอม"
	ธรรมดา	"สภาแรงงานปฏิ เสรวิทย์ ไม่เคยคิดจะตัดน้ำตัดไฟ"
22ก.ย.	รอง	"ลูกพรรคปชป. จะขอมติ ให้ประธานสภาฯนิมนต์ ภิกษุถนอม ไปอยู่ประเทศอื่น"
23ก.ย.	ใหญ่	"นักศึกษา เริ่มขับไล่ ถนอมหน้าสภา"
	ธรรมดา	"ศูนย์ยื่นหนังสือ เร่งประธานสภา แก้ปัญหาถนอม"

ตารางที่ 20(ต่อ)

วันที่	ลักษณะพาดหัว	ข้อความพาดหัว
24ก.ย.	ธรรมดา	'เตรียมเดินขบวน ขับไล่ถนอม ที่หาดใหญ่'
	ธรรมดา	'นิสิตปิดโปสเตอร์ ต่อต้านพระถนอม ถูกรุมทำร้าย'
25ก.ย.	ธรรมดา	'ศูนย์นิสิตฯยืนยันคัดค้านพระถนอม พบประชาชนวันนี้ที่จุฬา'
27ก.ย.	รอง	'สุรินทร์ยืนยันปป. -3ทราราชย์ คือหลักนโยบาย จัดตั้งรัฐบาล'
	ธรรมดา	'เสนีย์รับจัดการถนอม'
28ก.ย.	ธรรมดา	'ศูนย์ฯนัดชุมนุมพุ่มนี้เย็น ที่บริเวณท้องสนามหลวง ให้รัฐบาลขับพระถนอม'
	ธรรมดา	'ให้พระถนอม ไปอยู่พุทธคยา เพื่อนิพพาน'
30ก.ย.	ใหญ่	'รัฐบาลรับจัดการ ภิกษุถนอมใน3วัน'
	ธรรมดา	'นัดชุมนุมฟังคำตอบ กรณีถนอมวันเสาร์นี้'
4ต.ค.	ใหญ่	'ชุมนุมทั่วประเทศ ขับภิกษุถนอมวันนี้'
5ต.ค.	ใหญ่	'มาตรการงดสอบต่อต้านถนอม แพร่ขยายทั่วประเทศ'

พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวทั้งการสนับสนุนและการต่อต้าน
การเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร มีอยู่ทั้งหมด 13 ข่าว แยกเป็นพาด
หัวใหญ่ 5 ข่าว พาดหัวรอง 2 ข่าว และพาดหัวธรรมดา 6 ข่าว ดังตาราง

ตารางที่ 21 แสดงการพาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวทั้งการสนับสนุนและการ
ต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ลักษณะการพาดหัว	ข้อความพาดหัว
15ก.ย.	ใหญ่	'บ๊วย-นศ. มักใช้เสรีภาพเกินขอบเขต พูดไม่รู้เรื่องก็อยู่ด้วยกันไม่ได้ สนใจถ้าถนอมเข้ามานักศึกษาต่อต้าน'
20ก.ย.	ใหญ่	'ศีกฤทธิ์ตำหนิรัฐบาลไม่สนใจแก้ปัญหา เรื่องถนอม ถ้ามีการต่อต้านรุนแรงประชาธิปไตยจะสิ้นสุด ทรราชย์ตัวใหม่จะต้อง เกิดขึ้นมาอีก'
	รอง	'ว่าถนอมมากระหัดหันไม่ได้บอกรัฐบาล อจ. วัดเกตุม-ญาติแนะนำให้บวชเณรมา'
	ธรรมดา	'สิ่งทีหนุ่มปชป. จะไม่ยุ่ง เกี่ยวพระถนอม'
21ก.ย.	ใหญ่	'เบื้องหลังประชุมกรม. วานนี้ ความเห็นแยกเป็น2ฝ่าย เกิดปัญหา เรื่องคนไปเจรจา'
	ธรรมดา	'นายกขงงข้อเขียนน้องชาย ขอกลับไปดูกฎหมายก่อน'
23ก.ย.	รอง	'ด่วนเสนีย์ประกาศกลางสภา ลาออกช่ายวันนี้'
	ธรรมดา	'วิยรุ่นดีนักศึกษา ที่ออกปิดโปสเตอร์ต่อต้านถนอม'
29ก.ย.	ธรรมดา	'เตรียมการรับชุมนุม ผู้ช่วยอตร. ไม่นักใจ ถ้าคนไม่ถึงหมื่น'

ตารางที่ 21(ต่อ)

วันที่	ลักษณะพาดหัว	ข้อความพาดหัว
1 ต.ค.	ใหญ่	'นพพลจะยกขบวนทอดผ้าป่าวัดบวร พระสงฆ์ต่างร้อนใจ เกรงคนเข้าใจวัดเกี่ยวกับการเมือง'
	ธรรมดา	'สมเด็จพระญาณสังวรว่านวกภิกขุ ออกไปไหนระหว่างพรรษาไม่ได้'
2 ต.ค.	ธรรมดา	'เบื้องหลังตุตรัฐบาล เจรจาพระถนอม ประหม่าจนพูดอะไรไม่ได้'
6 ต.ค.	ใหญ่	'นองเลือดแล้ว'

สรุปทิศทางการพาดหัวข่าวของสยามรัฐ

จากตารางแสดงการพาดหัวข่าวสยามรัฐข้างต้น จะเห็นได้ชัดเจนว่าสยามรัฐได้พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรมากที่สุด รวม 20 ครั้ง พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการสนับสนุนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรมีเพียง 9 ครั้งเท่านั้น

สรุปบทบาทการเสนอข่าวของสยามรัฐต่อประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร

1. สยามรัฐได้ให้ความสำคัญกับประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรมาก โดยได้แสดงบทบาททั้งในด้านการเปิดประเด็นข่าวในช่วงก่อนที่จะมีการเดินทางเข้ามาจริง รวมทั้งมีการติดตามประเด็นดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ไปจนถึงช่วงหลังวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519

2. สยามรัฐมีท่าทีที่เห็นด้วยกับฝ่ายต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรซึ่งจะเห็นได้จากการพาดหัวข่าวซึ่งมีการรายงานความเคลื่อนไหวของฝ่ายต่อต้านมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามในวันที่เกิดวิกฤตการณ์พร้อมกับเกิดรัฐประหารสยามรัฐได้เปลี่ยนท่าทีไปโจมตีนิสิตนักศึกษาเพราะไม่สามารถต้านทานกระแสการเคลื่อนไหวของกลุ่มพลังและการรัฐประหารของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน และหลังจากนั้นก็ไม่ได้เสนอข่าวที่เป็นภาพบวกกับนิสิตนักศึกษาอีกเพราะถูกควบคุมอย่างเข้มงวดจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

2. บทบาทในการอธิบาย ตีความและแสดงความคิดเห็น

จากการวิเคราะห์บทบรรณาธิการ คอลัมน์กึ่งฤทธิ์ของม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช และ คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองของเกษม ศิริสัมพันธ์ ปรากฏบทบาทในเชิงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์สยามรัฐต่อประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรดังนี้

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการสยามรัฐได้หยิบประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรมานำเสนอครั้งแรกในฉบับวันที่ 18 กันยายนหรือหนึ่งวันก่อนการเดินทางเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร และมีการนำประเด็นดังกล่าวมานำเสนอเป็นบทบรรณาธิการติดต่อกันหลายครั้งดังตาราง

ตารางที่ 22 แสดงบทบรรณาธิการที่นำเสนอประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่นำเสนอ
18ก.ย.	แต่อธิการบดีธรรมศาสตร์	- ไม่เห็นด้วยกับอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่บอกว่าไม่สามารถห้ามนักศึกษาประท้วงจอมพลถนอม กิตติขจร
20ก.ย.	ปัญหาเกี่ยวกับภิกษุถนอม	- ไม่เห็นด้วยกับการใช้เสรีภาพเกินขอบเขต
22ก.ย.	รัฐบาลกับศูนย์นิสิตนักศึกษา	- เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน
23ก.ย.	นิมนต์ให้ออกไปเสีย	- เห็นด้วยกับข้อเสนอของศูนย์นิสิตที่เสนอรัฐบาลดำเนินคดีกับจอมพลถนอม กิตติขจร
27ก.ย.	ปัญหาเรื่องภิกษุถนอม	- โจมติรัฐบาลและรัฐสภาว่าเป็นอัมพาดในการแก้ไขปัญหายอมพลถนอม กิตติขจร
30ก.ย.	ทางออกเรื่องภิกษุถนอม	- ทางออกควรนิมนต์พระถนอมออกนอกประเทศ
		- รัฐบาลควรให้ความกระจ่างเกี่ยวกับวิกฤตการณ์ 14 ตุลาคม 2516 เพื่อจะได้ไม่สับสนเกี่ยวกับจอมพลถนอม กิตติขจร
		- ควรทำประชามติทั่วประเทศว่าประชาชนต้องการให้จอมพลถนอม กิตติขจรอยู่หรือไปแล้วให้ปฏิบัติตามเสียงประชามติ

ตารางที่ 22(ต่อ)

วันที่	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่น่าสนใจ
1 ต.ค.	รัฐบาลรออะไรอยู่	- รัฐบาลควรให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการคัดค้านกับจอมพลถนอม ไม่ใช่ส่งคนไปอารักขา
2 ต.ค.	คณะรัฐบาลชุดใหม่	- นโยบายรัฐบาลใหม่ต้องการให้จอมพลถนอมออกไป แต่ไม่ทราบว่า จะทำได้หรือไม่
4 ต.ค.	นโยบายรัฐบาลใหม่	- รัฐบาลประกอบไปด้วยรัฐมนตรีที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกันจึงยากจะแก้ไขปัญหาจอมพลถนอม
6 ต.ค.	สิ้นหวังแล้วหรือสังคมไทย	- ควรเร่งผลักดันจอมพลถนอมออกไปต่างประเทศก่อนเกิดความรุนแรง - ไม่เห็นด้วยกับผู้ที่อาจฉวยโอกาสนำระบอบเผด็จการมาแทนประชาธิปไตย

บทบรรณาธิการที่น่าสนใจ

10

ครั้ง แม้จะมีน้ำหนักในการเสนอแนะ

และวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่เท่ากัน แต่ก็มีทิศทางที่สอดคล้องกัน ในการเปิดประเด็นครั้งแรกในฉบับวันที่ 18 กันยายนนั้น บทบรรณาธิการสยามรัฐไม่ค่อยเห็นด้วยนักกับการใช้เสรีภาพเกินขอบเขตของนิสิตนักศึกษาในการต่อต้านจอมพลถนอม กิตติขจร ต่อมา เมื่อมีการขยายวงการต่อต้านมากขึ้น สยามรัฐได้เรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน และเสนอแนะให้รัฐบาลดำเนินการคัดค้านจอมพลถนอม กิตติขจร ในฉบับวันที่ 22 กันยายน ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

‘ศูนย์นิสิตนักศึกษาซึ่งประชุมกันประท้วงการกลับมาของภิกษุถนอมนั้น ได้เสนอให้รัฐบาลดำเนินการ 2 ข้อคือให้รัฐบาลจัดการให้พระภิกษุถนอมออกไปจากประเทศไทย และ 2. ให้ดำเนินการคัดค้านภิกษุถนอมในคดีอาญาตามข้อกล่าวหาที่มีขึ้น

เราเข้าใจว่าข้อเสนอของศูนย์นิสิตศึกษาดังกล่าวนี้นั้นเป็นข้อเสนอที่มีเหตุผลและตรงกับความต้องการแห่งรัฐ โดยเฉพาะในข้อแรกแต่เมื่อรัฐบาลไม่สามารถปฏิบัติตามได้ เพราะเป็นการผิดรัฐธรรมนูญที่บัญญัติไว้ รัฐบาลก็น่าจะสนใจต่อข้อเสนอข้อที่ 2 ต่อไปอีกข้อหนึ่ง

ฉบับวันที่ 23 กันยายน บทบรรณาธิการสยามรัฐได้เสนอว่าควรจะนิมนต์ให้พระถนอมออกไปเสียดังข้อความตอนหนึ่งว่า

‘และในเมื่อรัฐบาลก็ตี สภาผู้แทนก็ติกลายเป็นอัมพาตและไร้ประสิทธิภาพไปหมด ไม่มีปัญหาจัดการจอมพลถนอมเสียแล้ว ก็มีอยู่วิธีเดียวเท่านั้นคือต้องวิงวอนให้พระถนอมให้เดินทางออกนอกประเทศทันที’

หลังจากม.ร.ว. เสนีย์

ปราโมชได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้วได้รับ

แต่งตั้งให้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้ง สยามรัฐได้เรียกร้องให้รัฐบาลใหม่หรือฟื้นฟูวิกฤตการณ์ทางการเมือง 14 ตุลาคม 2516 ขึ้นมาเพื่อคลายความกระจ่างเกี่ยวกับตัวของจอมพลถนอม กิตติขจร ถ้าพบว่าจอมพลถนอมมีความผิดก็ต้องรับผิดชอบกับความผิด และรัฐบาลสามารถจะดำเนินการให้ลาสิกขาบทได้ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

‘ถ้ามีหลักฐานแน่ชัดว่าภิกษุถนอมเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบในเหตุการณ์ครั้งนี้ รัฐบาลก็อยู่ในฐานะที่ให้ลาสิกขาเพื่อดำเนินการคดีต่อไปได้’

จนกระทั่งเมื่อเหตุการณ์รุนแรงจนถึงจุดวิกฤติ บทบรรณาธิการสยามรัฐในฉบับวันที่ 6 ตุลาคมได้เสนอต่อผลักดันจอมพลถนอมให้ออกนอกประเทศทันที เพราะจะเป็นระเบิดเวลาที่สร้างความแตกแยกให้กับสังคมไทย อีกทั้งยังได้แสดงจุดยืนไม่เห็นด้วยกับการฉวยโอกาสนาระบอบเผด็จการเข้ามาทดแทนประชาธิปไตย

แต่เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2516 ขึ้นพร้อมกับการเกิดรัฐประหาร บทบรรณาธิการสยามรัฐก็ไม่ได้มีบทบาทหรือแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอีก ประเด็นที่หยิบยกขึ้นมาเสนอในช่วงหลังวิกฤตการณ์จึงเป็นเรื่องทั่วไปมากกว่าประเด็นทางการเมืองโดยตรง

สรุปบทบาทการแสดงความคิดเห็นของบทบรรณาธิการ

1. บทบรรณาธิการสยามรัฐเห็นด้วยและเรียกร้องให้มีการผลักดันจอมพลถนอม กิตติขจรออกนอกประเทศเพื่อยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคม

2. บทบรรณาธิการสยามรัฐมีความเห็นว่าวิธีการในการผลักดันจอมพลถนอม กิตติขจรออกนอกประเทศควรจะเป็นวิธีการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจึงควรใช้วิธีนิมนต์ออกไปด้วยความสมัครใจ การลงประชามติทั่วประเทศ หรือไม่ก็ให้รื้อฟื้นคดี 14 ตุลาคม 2516 มาสอบสวนหากพบว่าจอมพลถนอม กิตติขจรมีความผิดก็ควรดำเนินการตามกฎหมายเพื่อเป็นการยุติปัญหา

3. บทบรรณาธิการสยามรัฐไม่เห็นด้วยกับความรุนแรงและการฉวยโอกาสความสับสนนาระบอบเผด็จการมาใช้แทนระบอบประชาธิปไตย อย่างไรก็ตามเมื่อเกิดรัฐประหารขึ้นและหนังสือพิมพ์ถูกสั่งปิดเป็นเวลา 2 วันบทบรรณาธิการสยามรัฐก็ไม่ได้แสดงบทบาททางการเมืองใด ๆ ออกมาอีก

คอลัมน์ข่าวนอกนา

คอลัมน์ข่าวนอกนา เขียนโดยม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ซึ่งขึ้นมาทดแทนคอลัมน์คึกฤทธิ์ที่หายไป ปรากฏอยู่ในหน้า 3 ของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ถือเป็นคอลัมน์หนึ่งที่มีอิทธิพลทางความคิดเห็นมากเนื่องจากตัวผู้เขียนในขณะนั้นมีฐานะเป็นอดีตนายกรัฐมนตรีของประเทศ

ไทย คอลัมน์ดังกล่าวหลังเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519 เจ้าของคอลัมน์ได้
ประชิดด้วยการเปลี่ยนชื่อเป็น "ข่าวไกลนา"

คอลัมน์ข่าวนอกนาได้นำประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม
กิตติขจรเสนอทั้งหมด 7 ครั้งดังตาราง

ตารางที่ 23 แสดงการนำเสนอประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม
กิตติขจรของคอลัมน์ข่าวนอกนา

วันที่	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่นำเสนอ
21ก.ย.	-	- การบวชของพระถนอมทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้น - เจตนาของพระวินัยไม่ต้องการให้บวชคนผิด
22ก.ย.	-	- พระถนอมเคยถืออาวุธเมื่อบวชแล้วจึงมีคนถืออาวุธมาอารักขา
24ก.ย.	-	- รัฐบาลบอกรอให้พระถนอมเสร็จกิจจึงจะให้ออกไป แสดงว่าต้องรอให้เป็นอรหันต์จึงจะออกไป
28ก.ย.	-	- ปัญหาพระถนอมคงไม่จบง่าย ๆ เพราะทั้งฝ่ายต่อต้านและ ฝ่ายสนับสนุนต่างกลัวเสียหน้า
1ต.ค.	-	- รู้สึกตกตะลึงกับต่อสถานการณ์ทางการเมืองแต่ต้องนั่งดูต่อไป
4ต.ค.	-	- รัฐบาลไร้ความสามารถจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาพระถนอมได้ ดังนั้นจึงควรพ้นจากการเป็นรัฐบาลไปเสีย
5ต.ค.	-	- กลุ่มผู้ต่อต้านประท้วงจอมพลถนอม กิตติขจรควรจะเลิกออก จดอาหารได้แล้วเพราะจอมพลถนอมคงไม่รับฟัง - จอมพลถนอม กิตติขจรเป็นคนดี ในช่วงเป็นนายกรัฐมนตรีก็ ไม่ยอมแก้ไขรัฐธรรมนูญ

คอลัมน์ข่าวนอกนา นำประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม
กิตติขจรมาเสนอครั้งแรกในฉบับวันที่ 21 กันยายน โดยแสดงความคิดเห็นว่าโดยเจตนาพระ
ของพระวินัยแล้วไม่ต้องการให้คนผิดบวชเข้ามาเป็นสงฆ์ การบวชของพระถนอมทำให้เกิดความ
วุ่นวายขึ้น เวลาออกบิณฑบาตก็ต้องมีคนคอยคุ้มกัน ดังใจความตอนหนึ่งว่า

'อุปสรรคของพระถนอมในการปฏิบัติกิจตามสมณเพศนั้นเห็นได้ชัดอย่างหนึ่งแล้ว
คือออกบิณฑบาตในตอนเช้า เช่นเดียวกับพระภิกษุทั่วไปไม่ได้'

ในวัดถัดมา คอลัมน์ข่าวนอกนา เสนออีกว่าพระถนอมครั้งหนึ่งเคยเป็นผู้ถืออาวุธ ดัง
นั้นเมื่อบวชแล้วก็ยังต้องมีคนถืออาวุธคอยคุ้มกันรักษาความปลอดภัย

นอกจากนี้คอลัมน์ข่าวนอกนภายังได้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหากรณีการเดินทางเข้ามาของจอมพลถนอมในฉบับวันที่ 4 ตุลาคม โดยเสนอว่าเมื่อไม่มีความสามารถแก้ไขปัญหา ก็ควรจะพ้นจากการเป็นรัฐบาลไปเสีย

ฉบับวันที่ 5 ตุลาคม คอลัมน์ข่าวนอกนภายังเสนออีกว่ากลุ่มผู้ต่อต้านประท้วงพระถนอม ควรจะเลิกต่อต้านได้แล้วเพราะพระถนอมคงไม่ยอมรับฟัง เนื่องจากเป็นคนดีจะเห็นได้จากในช่วงที่เป็นนายกรัฐมนตรีก็ไม่ยอมแก้ไขรัฐธรรมนูญตามเสียงเรียกร้องของประชาชน

สรุปการนำเสนอของคอลัมน์ข่าวนอกนภาย

1. คอลัมน์ข่าวนอกนภายไม่เห็นด้วยกับการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร เพราะทำให้เกิดความวุ่นวาย อย่างไรก็ตามการนำเสนอไม่ได้คัดค้านโดยตรง แต่ใช้วิธีการเปรียบเทียบและยกตัวอย่างให้เห็นถึงผลเสียจากการเดินทางเข้ามาดังกล่าว
2. การแสดงความคิดเห็นทั้งหมดของคอลัมน์ข่าวนอกนภายเกิดขึ้นในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519 ส่วนภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมืองไม่ปรากฏการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวของคอลัมน์ข่าวนอกนภายอีกเลย

คอลัมน์เทศกาลบ้านเมือง

คอลัมน์เทศกาลบ้านเมือง เขียนโดยเกษม ศิริสัมพันธ์ อดีตรัฐมนตรีในรัฐบาลหลายสมัย เป็นอีกคอลัมน์หนึ่งที่มีอิทธิพลทางความคิดเห็น โดยมีตำแหน่งอยู่ใกล้กับคอลัมน์ข่าวนอกนภายของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช

ประเด็นการกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองได้นำมาเสนอทั้งหมด 7 ครั้ง ดังตาราง

ตารางที่ 24 แสดงคอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองที่นำเสนอประเด็นการเดินทางกลับเข้ามา
ประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่นำเสนอ
21ก.ย.	-	- บ้านเมืองกำลังจะปั่นป่วนเพราะการเข้ามาของจอมพลถนอม ดังนั้นรัฐบาลควรรีบแก้ไข
24ก.ย.	-	- รัฐบาลควรจะแถลงจุดยืนของรัฐบาลกรณีการแก้ไขปัญหาพระถนอม ให้ชัดเจน
28ก.ย.	-	- การเข้ามาของจอมพลถนอมเหมือนเชื้อไฟที่จุดลงไปในกองฟาง ซึ่งมีทางจะลุกลาม - รัฐบาลยังโง่เลขาตการตัดสินใจที่แน่นอน
29ก.ย.	-	- ไม่ควรตั้งสมเด็จพระสังฆราชเข้ามาแก้ไขกรณีพระถนอมเพราะ การแก้ไขปัญหาคือเรื่องของรัฐบาล
1ต.ค.	-	- รัฐบาลยังอ่อนหัดกรณีการแก้ไขปัญหาพระถนอม
5ต.ค.	-	- ควรดำเนินคดีจอมพลถนอมตามกระบวนการทางกฎหมาย
6ต.ค.	-	- รัฐบาลมีอำนาจตามกฎหมายควรจะใช้อำนาจดังกล่าวแก้ไข ปัญหากรณีพระถนอม

คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองได้นำประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม
กิตติขจรมาเสนอครั้งแรกเมื่อจอมพลถนอมเดินทางเข้ามาเรียบร้อยแล้ว โดยในฉบับวันที่ 21
กันยายนคอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองได้เสนอว่ารัฐบาลควรที่จะรีบแก้ไขปัญห เพราะบ้านเมือง
กำลังจะปั่นป่วน ดังใจความตอนหนึ่งว่า

‘ในท่ามกลางความสับสนอย่างนี้ต้องร้องขอถามว่ารัฐบาลไปอยู่ที่ไหน และ
ท่านจะคิดแก้ไขกันอย่างไร หรือท่านจะนั่งอมมือรอให้ฟ้าถล่มแผ่นดินทลาย
ได้ต่อหน้าต่อตากี้ให้รู้กันไป’

ในการเสนอครั้งต่อมา คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองก็ยังเน้นย้ำให้เห็นถึงอันตรายที่
จะเกิดขึ้นและกระตุ้นรัฐบาลที่จะต้องไม่โง่เล ขถ้าตัดสินใจในปัญหาดังกล่าว

จนกระทั่งฉบับวันที่ 5-6 ตุลาคม คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองได้เสนอแนวทางอย่างชัด
เจนให้รัฐบาลว่ารัฐบาลมีอำนาจตามกฎหมาย จึงควรใช้กระบวนการตามกฎหมายดำเนิน
คดีกับจอมพลถนอม กิตติขจร ดังข้อความตอนหนึ่งในฉบับวันที่ 6 ตุลาคมว่า

‘ปัญหาสำคัญทุกวันนี้ไม่ได้อยู่ที่ว่าท่านนายกรัฐมนตรีมีอำนาจเพียงพอหรือไม่
เพราะท่านมีอำนาจอยู่พอแล้ว แต่สำคัญอยู่ที่ว่าท่านจะตัดสินใจที่จะใช้อำนาจนั้นหรือเปล่า

กรณีศึกษา นอม เมื่อรัฐมนตรีคนสำคัญของท่านนายกรัฐมนตรีไม่สามารถจะ
 เชื้อเชิญด้วยความสมัครใจให้ออกจากประเทศไทย ก็มีทางเดียวคือดำเนินการตาม
 กฎหมายกับภิกษุณอนนั้นเอง”

ภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคมซึ่งมีการควบคุมสื่อมวลชนอย่างเข้มงวด
 คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองไม่ได้เสนอความคิดเห็นดังกล่าวอีกเลย

สรุปการนำเสนอคอลัมน์เทศกาลบ้านเมือง

1. คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองมีท่าทีไม่เห็นด้วยกับการเดินทางเข้ามาประเทศไทย
 ของจอมพลถนอม กิตติขจร เพราะมองว่าทำให้ความความแตกแยกและความวุ่นวายทางการเมือง
2. คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองมีความเห็นว่ารัฐบาลควรจะเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว
 โดยวิธีดำเนินการกระบวนทางกฎหมายกับจอมพลถนอม กิตติขจร
3. การแสดงความคิดเห็นทั้งหมดของคอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองเกิดขึ้นก่อนวิกฤต
 การณ์ทางการเมือง ส่วนหลังวิกฤตการณ์คอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองไม่มีบทบาทการแสดง
 ความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวอีกเลย

สรุปบทบาทการแสดงความคิดเห็นของสยามรัฐ

1. บทบรรณาธิการ คอลัมน์ข่าวนอกนาและคอลัมน์เทศกาลบ้านเมืองแสดง
 ความคิดเห็นสอดคล้องกันโดยไม่เห็นด้วยกับการเดินทางเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม
 กิตติขจร เพราะมองว่าทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง
2. สยามรัฐมีความคิดเห็นที่รัฐบาลควรจะมีมาตรการและเร่งแก้ไขปัญหาดัง
 กล่าวเพราะอาจจะลุกลามบานปลายได้
3. การแสดงความคิดเห็นของสยามรัฐทั้งหมดเกิดขึ้นก่อนวิกฤตการณ์ทางการเมือง
 ส่วนภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมืองไม่ปรากฏการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่แหลมคม
 เพราะสื่อมวลชนถูกควบคุมอย่างเข้มงวดจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

3. บทบาทในการผลักดันให้เกิดความเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง

นับตั้งแต่มีกระแสข่าวว่าจอมพลถนอม กิตติขจรจะเดินทางเข้ามาประเทศไทย
 สยามรัฐได้เปิดประเด็นข่าวดังกล่าวด้วยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง และเมื่อมีการเดินทาง
 เข้ามาจริงก็ได้มีการเกาะติดข่าวดังกล่าวเรื่อยมา โดยเสนอข่าวในหน้า 1 ถึง 42
 ครั้ง ในจำนวนนี้เป็นการพาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานกระแสการเคลื่อนไหวคัดค้านจอมพล
 ถนอมถึง 20 ครั้ง การพาดหัวข่าวดังกล่าวหลายครั้งมีลักษณะชี้หน้ากระแสดความเคลื่อนไหวการ
 ต่อต้านจอมพลถนอม กิตติขจร เช่น การพาดหัวในฉบับวันที่ 25 กันยายนที่ว่า “ศูนย์นิสิตฯยื่น

ยันคัดค้านพระถนอม พบประชาชนวันนี้ที่จุฬาฯ หรือการพาดหัวในฉบับวันที่ 4 ตุลาคมที่ว่า "ชุมนุมทั่วประเทศ ขับภิกษุถนอมวันนี้" เป็นต้น

ขณะเดียวกันทบพรรคการเมืองได้แสดงบทบาทเรียกร้องให้รัฐบาลผลักดันจอมพลถนอม ออกจากประเทศ โดยนำประเด็นดังกล่าวมานำเสนอถึง 10 ครั้ง เช่น ในฉบับวันที่ 23 กันยายน ในชื่อเรื่องว่า "นิมนต์ให้ออกไปเสีย" ได้แสดงความเห็นโจมตีรัฐบาลและรัฐสภาว่าเป็น อัมพาตในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง พร้อมทั้งเรียกร้องให้ผลักดันจอมพลถนอม กิตติขจรออกนอกประเทศโดยเร็วที่สุด

ประเด็นการต่อต้านจอมพลถนอม กิตติขจรได้แผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง โดยมีการชุมนุมของนิสิตนักศึกษาและประชาชนทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด

กระทั่งรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชเองก็มีท่าทีเห็นด้วยกับกระแสการคัดค้านจอมพลถนอมดังกล่าว เพียงแต่ไม่มีการตัดสินใจที่เด็ดขาดเท่านั้น โดยรัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ได้ส่งตัวแทนรัฐบาลไปเจรจากับจอมพลถนอมเพื่อให้เดินทางออกนอกประเทศ

บทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐช่วง

วิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519

บทบาทของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองในที่นี้จะพิจารณาบทบาทในประเด็นการเดินทางกลับมาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรซึ่งเป็นชนวนนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519 โดยไทยรัฐได้แสดงบทบาทเชิงข่าวสารข้อมูลเชิงความคิดเห็นและเชิงการก่อกระแสผลักดันดังนี้

1. บทบาทในด้านการให้ข่าวสารข้อมูล

ไทยรัฐได้นำเสนอข่าวการกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจรนับตั้งแต่เปิดประเด็นครั้งแรกในฉบับวันที่ 15 กันยายนไปจนถึงวันที่ 13 ตุลาคม จำนวน 18 ข่าว จากจำนวนข่าวทั้งหมด 138 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 12

การเสนอข่าวดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงคือ

- ช่วงก่อนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรในวันที่ 19 กันยายน
- ช่วงหลังการเดินทางเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรไปจนถึงวันที่ 6 ตุลาคม

2519

- ช่วงหลังวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519

ช่วงก่อนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรในวันที่ 19 กันยายน ไทยรัฐได้ให้ความสนใจกับประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรตั้งแต่ก่อนที่จะเดินทางเข้ามาจริงเสียอีก โดยได้เปิดประเด็นดังกล่าวขึ้นมาถึง 2 ครั้งคือครั้งแรกในฉบับวันที่ 15 กันยายน โดยพาดหัวข่าวเล็กๆว่า

‘ปล่อยข่าวลือ

ถนอมมาอีก

ไทยรัฐสอบ

ยังอยู่สิงคโปร์’

เนื้อหาข่าวได้รายงานว่าได้มีกระแสข่าวว่าจอมพลถนอมได้เดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยแล้ว แต่จากการตรวจสอบของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐพบว่าจอมพลถนอมยังพำนักอยู่ในประเทศสิงคโปร์

อีก 2 วันต่อมาไทยรัฐได้พาดหัวข่าวเล็กๆในฉบับวันที่ 17 กันยายนอีกว่า

‘ดร.พร้อม

รับมือถนอม’

เนื้อหาข่าวเป็นการสัมภาษณ์อธิบดีกรมตำรวจถึงการเตรียมพร้อมในการรักษาความสงบและความปลอดภัยกรณีจอมพลถนอมเดินทางเข้ามา การเสนอข่าวทั้งสองครั้งแสดงถึงการให้บทบาทในการเปิดประเด็นของไทยรัฐด้วยการสืบเสาะหาข้อเท็จจริงและการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวแม้ว่าตัวจอมพลถนอมจะยังไม่ได้มีการเดินทางเข้ามา

ช่วงหลังการเดินทางเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรไปจนถึงวันที่ 6 ตุลาคม 2519

เมื่อจอมพลถนอม กิตติขจรเดินทางเข้ามาไทยรัฐได้พาดหัวใหญ่ทันทีในฉบับวันที่ 20 กันยายนว่า

‘นศ. -คนงานต้าน

พระถนอม

เสนีย์ถ้าเกิดเหตุร้ายนิมนต์กลับทันที’

เนื้อหาข่าวกล่าวถึงการเดินทางเข้ามาและเข้าพิธีอุปสมบทที่วัดบวรนิเวศของจอมพลถนอม กิตติขจรและการเตรียมประท้วงของกลุ่มนิสิตนักศึกษาและประชาชน

หลังจากนั้นก็ยังคงติดตามประเด็นดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง กระทั่งในวันที่ ๓๐.๙.๖.เสนีย์ปราโมชลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ไทยรัฐให้ฐานะข่าวดังกล่าวเป็นเพียงข่าวพาดหัวรองเท่านั้นในฉบับวันที่ 24 กันยายน ส่วนข่าวพาดหัวใหญ่ยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับจอมพลถนอมโดยพาดหัวใหญ่ว่า

‘ในหลวง, ราชนี

เสด็จวัดบวร

รับสั่งให้ช่วยรักษาวัดอย่าทำลาย’

เนื้อหาข่าวรายงานว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระราชินีนาถได้เสด็จได้เสด็จไปวัดบวรนิเวศซึ่งเป็นสถานที่พระถนอมพำนักอยู่ และทรงรับสั่งให้มีการรักษาความสงบเรียบร้อย

การเสนอประเด็นดังกล่าวของไทยรัฐจะเห็นได้ว่ามีความกล้าในการรายงานข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นการเคลื่อนไหวต่อต้านและการเคลื่อนไหวสนับสนุนจอมพลถนอม กิตติขจร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรยากาศทางการเมืองในขณะนั้นค่อนข้างเปิดกว้างให้กับเสรีภาพของสื่อมวลชน

เมื่อใกล้วันเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม ไทยรัฐได้ให้น้ำหนักกับประเด็นดังกล่าวมากขึ้น โดยนำเสนอเป็นข่าวพาดหัวใหญ่สลับกับข่าวการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ของม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

ช่วงหลังวิกฤตการณ์ 6 ตุลาคม 2519

เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้ทำรัฐประหารเมื่อตอนเย็นวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ได้ประกาศปิดหนังสือพิมพ์เป็นเวลา 2 วันทำให้ไทยรัฐไม่มีหนังสือพิมพ์จำหน่ายในฉบับวันที่ 7-8 ตุลาคม

นับตั้งแต่ฉบับวันที่ 9 ตุลาคมเป็นต้นไป ไทยรัฐไม่ได้นำเสนอความเคลื่อนไหวของจอมพลถนอม กิตติขจรอีก เนื่องจากสถานการณ์การเมืองที่เปลี่ยนไป ข่าวหน้า 1 ที่นำเสนอส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐบาลใหม่ที่แต่งตั้งโดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน รวมถึงนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาลดังกล่าว

สรุปการเสนอข่าวของไทยรัฐ

1. ไทยรัฐได้ให้ความสนใจประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรค่อนข้างมาก และมีบทบาทสำคัญในการเปิดประเด็นดังกล่าวนับตั้งช่วงก่อนที่จะมีการเดินทางเข้ามาจริง
2. การให้น้ำหนักในประเด็นดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ กล่าวคือช่วงก่อนวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519 ไทยรัฐได้ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวค่อนข้างมากเพราะเป็นประเด็นสำคัญซึ่งนำไปสู่วิกฤตการณ์ทางการเมือง ในขณะที่ช่วงหลัง 6 ตุลาคม 2519 ไทยรัฐไม่ได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวอีกเลย

การวิเคราะห์พาดหัว

จากประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร ทั้งหมด 18 ข่าว แยกเป็นข่าวพาดหัวใหญ่ 11 ข่าว พาดหัวรอง 3 ข่าว และพาดหัวเล็ก 4 ข่าว หากจะพิจารณาความโน้มเอียงในการพาดหัว สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

- พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร
- พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวการสนับสนุนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร

- พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวทั้งการต่อต้านและการสนับสนุนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร

พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของการต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจรมีทั้งหมด 8 ครั้ง แยกเป็นพาดหัวใหญ่ 5 ข่าว พาดหัวรอง 1 ข่าว และพาดหัวธรรมดา 2 ข่าว ดังตาราง

ตารางที่ 25 แสดงการพาดหัวข่าวไทยรัฐที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวการต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ลักษณะการพาดหัว	ข้อความพาดหัว
20ก.ย.	ใหญ่	'นศ.-คนงานต้าน พระถนอม เสนีย์ถ้าเกิดเหตุร้ายนิมนต์กลับทันที'
25ก.ย.	รอง	'ขัณฑ์ยอมแห้วกว้าง-ต่างจว.จะเดินขบวน'
27ก.ย.	ใหญ่	'เสนีย์ยืนยัน ถนอมต้องไป พบหลักฐานตร.ฆ่าแขวนคอ2ศพ'
30ก.ย.	ใหญ่	'ชุมนุมขัณฑ์ถนอมภาคใต้ถึงเลือด ยิงกราดใส่ นศ.-ประชาชน'
1ต.ค.	ใหญ่	'3รัฐมนตรี เจรจากถนอม ชี้ทางเลือกไปโดยดี-ออกกม.บังคับ'
2ต.ค.	ธรรมดา	'ญาติวีรชนอดข้าวประท้วงถนอม พระเถระพร้อมร่วมมือกับรัฐ'
3ต.ค.	ธรรมดา	'นัดชุมนุมต้านถนอมอีก-ศูนย์ชวนนายกร่วม'
5ต.ค.	ใหญ่	'นศ.นับหมื่นยึดลานโพธิ์ต้านถนอม ป่วยสั่งปิดมธ. ไม่มีกำหนด'

พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวการสนับสนุนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร มีทั้งหมด 3 ครั้ง แยกเป็นพาดหัวใหญ่ 1 ครั้ง พาดหัวรอง 1 ครั้ง และพาดหัวธรรมดา 1 ครั้ง ดังตาราง

ตารางที่ 26 แสดงการพาดหัวข่าวไทยรัฐที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวการสนับสนุนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ลักษณะการพาดหัว	ข้อความพาดหัว
15ก.ย.	ธรรมดา	'ปล่อยข่าวลือ ถนอมมาอีก ไทยรัฐสอบ ยังอยู่สิงคโปร์'
4ต.ค.	รอง	'นवलเข้ากรุงปรึกษาปกป้อง3สถาบัน'
6ต.ค.	ใหญ่	'จัดการนศ. หมิ่นเจ้าฟ้าชาย นายกออกทีวี ชี้สะเทือนใจมาก'

พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวทั้งการต่อต้านและการสนับสนุนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร มีทั้งหมด 7 ครั้ง แยกเป็นพาดหัวใหญ่ 5 ครั้ง พาดหัวรอง 1 ครั้ง และพาดหัวธรรมดา 1 ครั้ง ดังตาราง

ตารางที่ 27 แสดงการพาดหัวข่าวไทยรัฐที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวทั้งการสนับสนุน และการต่อต้านการเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ลักษณะการพาดหัว	ข้อความพาดหัว
17ก.ย.	ธรรมดา	'ดร.พร้อม รับมือถนอม'
21ก.ย.	ใหญ่	'ให้ส่งถนอม ไปอยู่อินเดีย ลูกชายประกาศใครบังคับพ่อไม่ได้'
22ก.ย.	รอง	'รัฐบาลเจรจาขับพระถนอม เสด็จแบไตให้อยู่จนพ้อตาย'
23ก.ย.	ใหญ่	'ซูเห่าวัดบวร ถ้ำถนอมอยู่ ตำรวจคุ้มกันออกบ้นณฑบวันนี้'
24ก.ย.	ใหญ่	'ในหลวง, ราชนี เสด็จวัดบวร รับสั่งให้ช่วยรักษาวัดอย่าทำลาย'
26ก.ย.	ใหญ่	'2ช่างตรีปิดโปสเตอร์ด้านถนอม ถูกฆ่าทารุณ จับแขวนคอ'
28ก.ย.	ใหญ่	'ผู้เห็นเหตุการณ์เผยนาทีฆ่า2ศพ ดร.ซ้อมสลบ รัดคอจนตาย'

สรุปทิศทางการพาดหัวของไทยรัฐ

การพาดหัวข่าวของไทยรัฐเป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของกระแสต่อต้าน การเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอมมากที่สุด รวมแล้วถึง 8 ครั้ง ในขณะที่ มีการรายงานความเคลื่อนไหวของกระแสสนับสนุนการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร เพียง 3 ครั้งเท่านั้น

สรุปบทบาทการนำเสนอข่าวของไทยรัฐ

1. ไทยรัฐให้ความสำคัญกับประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพล ถนอม กิตติขจรค่อนข้างมากจะเห็นได้จากรายงานข่าวที่มีอย่างต่อเนื่อง และมีบทบาทสำคัญใน

การเปิดประเด็นดังกล่าวตั้งแต่จอมพลถนอม กิตติขจรยังไม่ได้เดินทางจริงโดยได้สืบหาข้อเท็จจริงและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

2. ไทยรัฐมีท่าทีเห็นด้วยกับฝ่ายต่อต้านจอมพลถนอม กิตติขจรจะเห็นได้จากการพาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของกระแสต่อต้านมากที่สุดถึง 8 ครั้ง ขณะที่พาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานกระแสสนับสนุนมีเพียง 3 ครั้งเท่านั้น อย่างไรก็ตามในวันที่เกิดรัฐประหารและหลังเกิดรัฐประหารไทยรัฐก็ไม่ได้มีการเสนอข่าวที่เป็นการภาพพจน์กับนิสิตนักศึกษาอีกเพราะการควบคุมสื่อมวลชนอย่างเข้มงวดของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

2. บทบาทในการตีความ อธิบายและแสดงความคิดเห็น

จากการวิเคราะห์บทบรรณาธิการ คอลัมน์ขลุ่ยกลิ้งของลอง ลีชิต หรือนายนิยม เก้าสำราญ และคอลัมน์บุคคลในข่าวของสามตา หรือนายสันติ เศรษฐวิมล ปรากฏบทบาทในเชิงความคิดเห็นของไทยรัฐดังนี้

บทบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้นำประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรทั้งหมด 2 ครั้ง ดังตาราง

ตารางที่ 28 แสดงบทบรรณาธิการไทยรัฐที่นำเสนอประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่นำเสนอ
22ก.ย.	สุกิตติขจรโร ภิภุ	- พระถนอมควรเดินทางออกนอกประเทศไปก่อน จนกว่าการสอบสวนคดี 14 ตุลาคม 2516จะสิ้นสุด
4ต.ค.	จะทำอย่างไรก็ทำเสีย	- รัฐบาลควรเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว - รัฐบาลไม่ควรจะปล่อยให้ปัญหาจอมพลถนอมคาราคาซัง เพราะอาจบานปลายและไม่เป็นผลดีต่อประเทศชาติ - รัฐบาลมีช่องทางดำเนินการกับจอมพลถนอมทั้งทาง รัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ - การไม่ดำเนินคดีอาญากับจอมพลถนอมทำให้เกิด ความเคลือบแคลงใจ

แม้ว่ากระแสข่าวการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรจะมี

การรายงานในหน้า 1 อย่างต่อเนื่อง แต่บทบรรณาธิการของไทยรัฐยังคงเน้นในเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและปัญหาระบบราชการ ส่วนประเด็นการเดินทางเข้ามาของจอมพลถนอมมีการหยิบขึ้นมานำเสนอเพียง 2 ครั้ง ซึ่งเป็นการนำเสนอในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองทั้งหมด ส่วนหลังวิกฤตการณ์ไม่ได้มีการหยิบประเด็นดังกล่าวขึ้นมานำเสนอเลย

ฉบับแรกที่นำเสนอคือฉบับวันที่ 22 กันยายนหรือ 3 วันหลังจากการเดินทางเข้ามาของจอมพลถนอม โดยบทบรรณาธิการไทยรัฐได้เสนอว่าเมื่อเกิดปัญหาการต่อต้านจากประชาชนขึ้นมา พระถนอมควรจะเดินทางออกนอกประเทศไปก่อน จนกว่าการสอบสวนในคดี 14 ตุลาคม 2516 จะสิ้นสุด และรัฐบาลควรจะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้อาการดังกล่าวยุติ ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

‘การนั่งรอให้เกิดเหตุถึงกับเลือดตกยางออกขึ้นนั้นไม่เป็นเรื่องดีแน่ และการที่จะดำเนินคดีกับพระนั้นก็เชื่อว่าจะทำให้ในวันนี้วันพรุ่ง เพราะรัฐบาลยังไม่มีจุดยืนที่แน่นอน’

การเสนอครั้งต่อมาในฉบับวันที่ 4 ตุลาคม บทบรรณาธิการไทยรัฐได้กระตุ้นรัฐบาลอีกครั้งว่าไม่ควรจะปล่อยให้ปัญหาการต่อต้านพระถนอมคาราคาซังไปมากกว่านี้เพราะเหตุการณ์อาจจะบานปลายได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐบาลสามารถดำเนินการได้ทั้งในทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

สรุปการนำเสนอบทบรรณาธิการ

1. บทบรรณาธิการไทยรัฐมีความเห็นว่ารัฐบาลควรจะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหาการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอมเพื่อไม่ให้เหตุการณ์บานปลายออกไป
2. บทบรรณาธิการไทยรัฐเห็นด้วยกับการผลักดันให้จอมพลถนอม กิตติขจรออกนอกประเทศไปก่อน จนกว่าจะมีการสะสางคดี 14 ตุลาคม 2516 ให้เรียบร้อย
3. บทบาทการแสดงความคิดเห็นของบทบรรณาธิการไทยรัฐเกิดขึ้นก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง แต่ภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมืองดังกล่าวไม่ปรากฏการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวอีกเลย เพราะถูกควบคุมอย่างเข้มงวดจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

คอลัมน์ขลุ่ยขลุ่ย

คอลัมน์ขลุ่ยขลุ่ย เขียนโดยลอง ลีซิด หรือนายนิยม แก้วสำราญ อยู่หน้า 3 เคียงคู่กับบทบรรณาธิการซึ่งถือเป็นคอลัมน์หนึ่งที่มีอิทธิพลทางความคิดเห็น โดยได้มีการนำประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรมาเสนอทั้งหมด 6 ครั้ง ดังตาราง

ตารางที่ 29 แสดงคอลัมน์ขลุกลิกที่นำเสนอประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของ
จอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ชื่อเรื่อง	ประเด็นที่นำเสนอ
14ก.ย.	บวชแทนกันก็ได้	- จอมพลถนอมบวชเป็นเพราะเพื่อหวังเข้าประเทศ - หากจอมพลถนอมอ้างว่าบวชเพื่อพ่อสามารถให้ น้องชายคือพล.ต.ต.สง่า กิตติขจรบวชแทนได้
21ก.ย.	มากับความวุ่นวาย	- การเข้ามาของจอมพลถนอมทำให้เกิดกระแสต่อต้าน
22ก.ย.	ร้อนผ้าเหลือง	- จอมพลถนอมอ้างรัฐธรรมนูญว่าห้ามคนไทยไม่ให้เข้า ประเทศไม่ได้ แต่อดีตเคยเป็นคนที่ฉีกรัฐธรรมนูญทิ้ง
23ก.ย.	รอให้สำเร็จ นิพพานก่อน	- รัฐบาลออกแถลงการณ์ว่าถ้าสำเร็จกิจแล้วพระถนอม ควรออกนอกประเทศแต่เรื่องคงจะไม่ง่ายนัก
30ก.ย.	เปิดโปงคนสังฆา นักศึกษา	- จอมพลถนอมคือผู้ที่อยู่เบื้องหลังการฆ่าประชาชนใน วิกฤตการณ์ทางการเมือง 14 ตุลาคม 2516
1ต.ค.	อ่อนไม่ยอมแข็ง	- ควรตัดไฟแต่ต้นลมไม่ให้ 3 ทหารราชเดินทางเข้ามา ประเทศไทย

คอลัมน์ขลุกลิกได้นำประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม
กิตติขจรมาเสนอเป็นครั้งแรกในฉบับวันที่ 14 กันยายนซึ่งเป็นการเปิดประเด็นก่อนข่าวหน้า 1
และบทบรรณาธิการเสียอีก โดยเสนอว่าการบวชของจอมพลถนอม กิตติขจรเป็นไปเพื่อหวังจะ
ได้เดินทางกลับประเทศไทยโดยอ้างว่าเป็นการเข้ามาบวชเพื่อพ่อ ทั้งที่ความจริงสามารถจะ
ให้น้องชายคือพล.ต.ต.สง่า กิตติขจรบวชแทนก็ได้

ฉบับวันที่ 21 กันยายนคอลัมน์ขลุกลิกระบุว่าการเข้ามาของจอมพลถนอมจะทำให้
ให้เกิดความวุ่นวายตามมา ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

‘ถึงอย่างไรก็คงหนีความวุ่นวายไปไม่พ้นแน่ เพราะนักศึกษาที่ตั้งป้อมจะทำ
การต่อต้านอย่างเต็มที่ รัฐบาลของหม่อมฟ้าก็ยังไม่รู้ว่าจะขจัดปัดเป่าเหตุร้ายที่จะเกิด
ขึ้นได้ยังไง ยังมีดแปดด้าน’

อีกสองวันถัดมาคอลัมน์ขลุกลิกก็ยังนำประเด็นดังกล่าวมาเสนอติดต่อกันในฉบับวันที่
22-23 กันยายน โดยโจมตีจอมพลถนอมว่าใช้ข้ออ้างรัฐธรรมนูญในการเดินทางเข้ามาในประ
เทศทั้งที่ในสมัยเคยมีอำนาจเป็นผู้ฉีกรัฐธรรมนูญทิ้ง ดังข้อความตอนหนึ่งในฉบับวันที่ 22
กันยายนว่า

‘ที่ี้อีต่อนี้กลับรักรรัฐธรรมนูญเป็นชีวิตจิตใจ

คำนี้ก็รัฐธรรมนูญ

สอง

คำก็รัฐธรรมนูญ แต่อัตอนที่มีอำนาจสั่งฆ่าใครต่อใครก็ได้ กลับไม่ยอมให้มี
 รัฐธรรมนูญ ใครเรียกร้องต้องการให้มีรัฐธรรมนูญก็จับตัวส่งเข้าคุกขณะนี้ แม้รัฐ
 ธรรมนูญที่มีอยู่ก็ฉีกทิ้ง เป็นว่าเล่นไม่รู้ก็ฉบับต่อกี่ฉบับ*

หลังจากนั้นคอลัมน์ขลุกลินำประเด็นดังกล่าวมานำเสนออีก 2 ฉบับติดต่อกันใน
 วันที่ 30 กันยายน และ 1 ตุลาคม โดยเสนอว่าควรมีการรื้อฟื้นคดี 14 ตุลาคม 2516 ขึ้นว่า
 อีกว่าเพื่อให้รู้ว่าใครเป็นคนสั่งฆ่านักศึกษาและประชาชน และควรมีการตัดไฟแต่ต้นลมด้วยการ
 ไม่ให้จอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลประภาส จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร เข้าประ
 เทศไว้ก่อน ดังใจความตอนหนึ่งในฉบับวันที่ 1 ตุลาคมว่า

‘ตัวอย่างรัฐบาลหลวงคาสัญญาธิ ถึงจะเป็นรัฐบาลมะเขือเผา ก็ยัง
 อ่อนนอกแข็งในด้วยการสั่งบริษัทสายการบินทุกสายห้ามรับสามทหารราชเข้ามาในเมืองไทย
 ไม่ว่าในกรณีใดๆ หากสายการบินไหนขึ้นรับเข้ามาก็ไม่ให้ลงสนามบิน สามทหารราชก็ไม่กล้าหยม
 ผิดกับรัฐบาลหม่อมฟ้าหัวหมอกมากเกินไป กลัวผิดกฎหมายมั่ง กลัวผิด
 รัฐธรรมนูญมั่ง ก็เพื่อความสงบสุขของบ้านเมืองก็น่าจะทำได้ แต่ไม่ยอมทำ’

อย่างไรก็ตามเมื่อเข้าสู่ช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองและหลังวิกฤตการณ์
 คอลัมน์ขลุกลินไม่ได้นำประเด็นดังกล่าวมานำเสนออีกเลย

สรุปการนำเสนอของคอลัมน์ขลุกลิน

1. คอลัมน์มีความเห็นว่ารัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชควรจะดำเนินการอย่างใด
 อย่างหนึ่งเพื่อยุติปัญหาการต่อต้านการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม
 กิตติขจร และเพื่อไม่ให้กรณีดังกล่าวบานปลายออกไป
2. คอลัมน์ขลุกลินมีความเห็นว่าไม่ควรจะเปิดให้จอมพลถนอม กิตติขจร รวมถึง
 จอมพลประภาส จารุเสถียรและพันเอกณรงค์ กิตติขจรเดินทางกลับเข้ามาประ เทศเพื่อเป็น
 การตัดไฟแต่ต้นลม
3. การเสนอความคิดเห็นของคอลัมน์ขลุกลินเกิดขึ้นในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์
 ทางการเมืองทั้งหมด แต่ในช่วงหลังวิกฤตการณ์ไม่ปรากฏความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวอีก
 เพราะการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนถูกควบคุมอย่างเข้มงวดจากคณะปฏิรูปการปกครอง
 แผ่นดิน

คอลัมน์บุคคลในข่าว

คอลัมน์บุคคลในข่าว เขียนโดยสามตา หรือนายสันติ เสวตวิมล มีตำแหน่งอยู่หน้า 4 ของหนังสือพิมพ์ เป็นคอลัมน์หนึ่งที่มีอายุยืนยาวและมีอิทธิพลทางความคิดเห็น แต่ผู้เขียนจะผลัดเปลี่ยนไปแต่ละยุคสมัย

สำหรับประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร คอลัมน์บุคคลในข่าวได้เสนอประเด็นดังกล่าวทั้งหมด 8 ครั้ง ดังตาราง

ตารางที่ 30 แสดงคอลัมน์บุคคลในข่าวที่นำเสนอประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร

วันที่	ประเด็นที่นำเสนอ
20ก.ย.	- จอมพลถนอมได้เดินทางเข้ามาแล้วโดยไม่มีใครสามารถคัดค้านได้
21ก.ย.	- ถ้าจอมพลถนอมบวชเพราะศรัทธาในพุทธศาสนาขอคำสัญญาว่าจะไม่สึก
22ก.ย.	- จอมพลถนอมบวชเพราะการเมืองหรือไม่ให้พลิกดูประวัติศาสตร์
23ก.ย.	- สงสารวัดบวรนิเวศกำลังถูกमारแปลงกายมารบกวน
24ก.ย.	- พระถนอมบิณฑบาตต้องมีเจ้าหน้าที่คุ้มกัน แต่คงคลุมเครือไม่ต้องมีคุ้มกัน
27ก.ย.	- การตัดสินใจพระถนอม รัฐบาลจะต้องฟังเสียงส่วนใหญ่ของประชาชน
30ก.ย.	- การชุมนุมประท้วงพระถนอมที่สนามหลวงอันตรายเพราะชิงกีราชาก็แรง
6ต.ค.	- นายกรัฐมนตรีบอกว่าพระถนอมต้องออกไปนอกประเทศ - ทางการสังคไปร์บอกว่ายินดีต้องรับพระถนอมไปจำวัดไทยในสังคไปร์

คอลัมน์บุคคลในข่าวเริ่มนำประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรมาเสนอครั้งแรกเมื่อจอมพลถนอมเดินทางเข้ามาเรียบร้อยแล้ว โดยในฉบับวันที่ 20 กันยายนได้เสนอรายงานการเดินทางเข้ามา

หลังจากนั้นได้นำประเด็นดังกล่าวมานำเสนอติดต่อกันไปจนถึงวันที่ 24 กันยายน โดยมีท่าทีที่ไม่ค่อยเห็นด้วยนักกับการเดินทางเข้ามา แต่ก็ไม่ได้ระบุอย่างชัดเจน คอลัมน์บุคคลในข่าวระบุว่าหากจอมพลถนอมศรัทธาในพุทธศาสนาจริงก็ควรที่จะบวชตลอดชีวิต ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

“ข้าข้างซี   ดิข้างพระ   พระสุกิตติเลื่อมใสในพุทธศาสนาจริงหรือว่าจะ
ใช้เป็นใบเบิกทาง   ถ้าเพราะศรัทธา   ขอคำสัญญาว่าจะบวชไม่สึก   ประพฤติพรหมจรรย์
ให้ศีลบริสุทธิ์อย่างเดี่ยวสักคำ”

คอลัมน์บุคคลในข่าวเสนอว่าการตัดสินใจของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหพระถนอม

ควรจะต้องรับฟังเสียงประชาชนส่วนใหญ่

การเสนอความคิดเห็นทั้งหมดของคอลัมน์บุคคลในข่าว เป็นการเสนอในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง แต่ภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมืองแล้วไม่ปรากฏการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวอีกเลย

สรุปการนำเสนอคอลัมน์บุคคลในข่าว

1. คอลัมน์บุคคลในข่าวมีท่าทีไม่เห็นด้วยนักกับการเข้ามาของจอมพลถนอม กิตติขจร เพราะทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นมาดังนั้นเสนอเสนอว่าหากเป็นการเข้ามาบวชเพราะศรัทธาในพุทธศาสนาจริงก็ควรจะให้คำสัญญาว่าจะบวชตลอดชีวิต

2. การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหารัฐบาล คอลัมน์บุคคลในข่าวมีความเห็นว่าควรจะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่

3. การแสดงความคิดเห็นทั้งหมดของคอลัมน์บุคคลในข่าวเกิดขึ้นในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง แต่ในช่วงหลังวิกฤตการณ์ไม่ได้เสนอความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวอีกเลย เพราะการแสดงความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ถูกควบคุมจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินอย่างเข้มงวด

สรุปบทบาทการแสดงความคิดเห็นของไทยรัฐ

1. การแสดงความคิดเห็นของบทบรรณาธิการ คอลัมน์ขลุ่ยกลองและบุคคลในข่าว มีความเห็นสอดคล้องกันในทิศทางที่ไม่เห็นด้วยกับการเดินทางเข้ามาในประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร เพราะจะทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในสังคม

2. ไทยรัฐได้แสดงความคิดเห็นเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกรณีพระถนอม เพราะมองว่าถ้าปล่อยให้ล่าช้าออกไปปัญหาจะบานปลาย

3. การแสดงบทบาทของไทยรัฐเกิดขึ้นในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง แต่ภายหลังวิกฤตการณ์ทางการเมือง บทบาทดังกล่าวได้หดหายไปเนื่องจากรัฐบาลที่ตั้งขึ้นโดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้เข้มงวดในการเสนอข่าวและความคิดเห็นของสื่อมวลชน

3. บทบาทในการผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง

ประเด็นการเดินทางกลับมาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร ได้กลายมาเป็นประเด็นสำคัญในหนังสือพิมพ์เชิงประชานิยมอย่างไทยรัฐ โดยนับตั้งแต่มีกระแสข่าวการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร ไทยรัฐได้เปิดประเด็นข่าวดังกล่าวด้วยการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องและตรวจสอบข้อเท็จจริงไปถึงประเทศสิงคโปร์ จากนั้นเมื่อมีการเดินทางเข้ามาจริงไทยรัฐก็ยังเกาะติดประเด็นดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญมาก

กว่าข่าวอาชญากรรมทั่วไป ประเด็นดังกล่าวได้กลายเป็นประเด็นสาธารณะที่เป็นที่สนใจของสังคม และมีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง

โดยไทยรัฐได้นำเสนอประเด็นการเดินทางกลับมาจากจอมพลถนอม กิตติขจรในข่าวหน้า 1 ถึง 18 ครั้ง ในจำนวนดังกล่าวเป็นพาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานกระแสการคัดค้านจอมพลถนอมถึง 8 ครั้ง

ขณะเดียวกันบทบาทการไทยรัฐได้เรียกร้องให้รัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหาความขัดแย้งกรณีดังกล่าวยังเพราะมองว่าเป็นชนวนทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ดังตัวอย่างในฉบับวันที่ 4 ตุลาคม ในชื่อเรื่องว่า "จะอย่างไรก็ทำเสีย" ซึ่งเรียกร้องให้รัฐบาลจัดการปัญหาอย่างเร่งด่วนที่สุดเพราะมีช่องว่างทั้งทางรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ที่รัฐบาลสามารถนำมาใช้ได้

การเรียกร้องดังกล่าวประกอบมีการชุมนุมของนิสิตนักศึกษาและประชาชนเป็นระยะ ๆ ทำให้รัฐบาลม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมชไม่อาจจะอยู่นิ่งเฉยได้อีกต่อไป จึงได้ส่งตัวแทนของรัฐบาลออกไปเจรจากับจอมพลถนอม กิตติขจรถึงในวัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อเกลี้ยกล่อมให้เดินทางออกนอกประเทศ แต่อย่างไรก็ตามการเจรจาดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จเมื่อจอมพลถนอม กิตติขจรไม่ยินยอมตามการร้องขอของรัฐบาล

เปรียบเทียบบทบาทของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ
และไทยรัฐในวิกฤตการณ์ทางการเมือง
6 ตุลาคม 2519

เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของหนังสือพิมพ์สยามรัฐและไทยรัฐในประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรแล้ว พบว่ามีทั้งจุดที่เหมือนกันและแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ในแง่การเสนอข่าว

1. ในด้านการให้น้ำหนักและความสำคัญต่อประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร สยามรัฐได้ให้น้ำหนักและความสำคัญมากกว่า โดยได้นำเสนอประเด็นดังกล่าวในหน้า 1 ถึง 42 ข่าวกจากจำนวนข่าวทั้งหมด 182 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 23 ขณะที่ไทยรัฐนำเสนอประเด็นดังกล่าว 18 ข่าวกจากจำนวนข่าวทั้งหมด 138 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 11.6 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสยามรัฐเป็นหนังสือพิมพ์เชิงคุณภาพที่เน้นเนื้อหาข่าวทางด้านการเมืองเป็นหลัก ขณะที่ไทยรัฐเน้นข่าวอาชญากรรมและข่าวทั่วไป

2. ในด้านการเปิดประเด็นพบว่าการเสนอข่าวของทั้งสยามรัฐและไทยรัฐต่างมีบทบาทในการเปิดประเด็นข่าวนับตั้งแต่จอมพลถนอม กิตติขจรยังไม่ได้เดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยได้ทำหน้าที่สื่อมวลชนด้วยการไปสืบหาข้อเท็จจริงและไปสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง

3. ในด้านความต่อเนื่องในการเสนอข่าว นับตั้งแต่จอมพลถนอม กิตติขจรเดินทางเข้ามาในประเทศไทยวันที่ 19 กันยายนซึ่งมีการเสนอข่าวในฉบับวันที่ 20 กันยายน ทั้งสยามรัฐและไทยรัฐต่างเกาะติดประเด็นดังกล่าวเป็นประจำทุกวันไปจนกระทั่งเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมือง

4. ทิศทางการเสนอข่าวของทั้งสยามรัฐและไทยรัฐมีความโน้มเอียงไปทางนิสิตศึกษามากกว่าซึ่งเห็นได้จากพาดหัวข่าวที่เป็นการรายงานความเคลื่อนไหวของกระแสคัดค้านจอมพลถนอม กิตติขจรมีมากกว่ากระแสสนับสนุน

ตัวอย่างการพาดหัวที่มีความโน้มเอียงไปทางนิสิตนักศึกษาของสยามรัฐ เช่น ในฉบับวันที่ 5 ตุลาคมซึ่งพาดหัวข่าวใหญ่ว่า 'มาตรการงดสอบต่อต้านถนอม แพร่ขยายทั่วประเทศ' เป็นต้น

ตัวอย่างการพาดหัวของไทยรัฐในทิศทางเดียวกัน เช่น ในฉบับวันที่ 20 กันยายนซึ่งพาดหัวใหญ่ว่า 'นศ.-คนงานต้านพระถนอม เสนีย์ถ้าเกิดเหตุร้ายนิมนต์กลับทันที' เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในวันที่เกิดวิกฤตการณ์ ทำที่ของทั้งสองฉบับก็เปลี่ยนไป เพราะถูกควบคุมอย่างเข้มงวดจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน โดยไทยรัฐได้พาดหัวใหญ่ในฉบับวันที่ 6

ตุลาคมว่า "จัดการนศ.หมิ่นเจ้าฟ้าชาย นายกอกทวิชี๊ะสะท้อนใจมาก" ส่วนสยามรัฐพาดหัวใหญ่ในฉบับวันเดียวกันว่า "นองเลือดแล้ว" เนื้อหาข่าวของทั้งสองฉบับเป็นการโจมตีนิสิตนักศึกษาที่ก่อการชุมนุมต่อต้านจอมพลถนอม กิตติขจร

ในแง่การแสดงความคิดเห็น

1. บทบรรณาธิการและคอลัมน์ทางการเมืองของทั้งไทยรัฐและสยามรัฐต่างให้ความสำคัญกับประเด็นการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจรค่อนข้างมาก โดยนำมาแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในสัดส่วนที่ไม่แตกต่างกัน

2. จุดยืนในการแสดงความคิดเห็นของสยามรัฐและไทยรัฐมีความคล้ายคลึงกัน โดยสรุปแล้วคือ

- ไม่เห็นด้วยกับการเดินทางกลับเข้ามาประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร เพราะมองว่าจะทำให้เกิดความวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง

- เรียกร้องให้รัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เพราะหากล่าช้าจะทำให้เหตุการณ์บานปลายและเกิดความแตกแยกทางกันในสังคม

อย่างไรก็ตามบทบาทในการเรียกร้องแล้วสยามรัฐมีความชัดเจนมากกว่าโดยบทบรรณาธิการได้เรียกร้องให้รัฐบาลผลักดันจอมพลถนอมออกนอกประเทศ ขณะที่ไทยรัฐเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อยุติปัญหา

3. ภายหลังจากวิกฤตการณ์ทางการเมือง 6 ตุลาคม 2519 ทั้งสยามรัฐและไทยรัฐต่างไม่มีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นดังกล่าว รวมถึงประเด็นทางการเมืองอื่น ๆ เพราะความเข้มงวดในการควบคุมสื่อมวลชนของรัฐบาลที่แต่งตั้งโดยคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน

ในแง่ของการผลักดันให้เกิดการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง กล่าวได้ว่าทั้งสยามรัฐและไทยรัฐต่างมีบทบาทสำคัญในการเสนอข่าวและความคิดเห็นในประเด็นการเดินทางกลับมาของจอมพลถนอม กิตติขจร ซึ่งได้กลายเป็นประเด็นสาธารณะที่มีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง

กระทั่งมีการชุมนุมของกลุ่มนิสิตนักศึกษาและประชาชนเป็นระยะ ๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดนับตั้งแต่วันที่ 19 กันยายน ซึ่งเป็นวันที่จอมพลถนอม กิตติขจรเดินทางมาถึงประเทศไทย ไปจนถึงวันที่เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองคือวันที่ 6 ตุลาคม 2519

นอกจากนี้ทั้งสยามรัฐและไทยรัฐยังได้ก่อกระแสกดดันให้รัฐบาลเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาก่อนที่เหตุการณ์จะบานปลาย เช่น การนำเสนอของบทบรรณาธิการสยามรัฐในฉบับวันที่ 23 กันยายนในชื่อเรื่องว่า "นิมนต์ให้ออกไปเสีย" ซึ่งเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการผลักดันจอมพลถนอม กิตติขจรออกไป หรืออย่างการนำเสนอของบทบรรณาธิการไทยรัฐในฉบับวันที่

4 ตุลาคมในชื่อเรื่องว่า "จะทำอย่างไรก็ทำเสีย" ซึ่งเรียกร้องให้รัฐบาลดำเนินการอย่างใด
อย่างหนึ่งเพื่อแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งดังกล่าว